

Obsah

Úvod	9
Nástin obsahu	11
Základní otázky	12
Kapitola 1 UVEDENÍ DO PROBLEMATIKY	15
1.1 Na kultuře záleží	15
1.2 Neexistuje teorie politické kultury	16
1.3 Bádání o politické kultuře představuje „mlhovinu“	17
1.4 Politická kultura je výzkumná perspektiva	18
1.5 Bádání o politické kultuře je pluralitním výzkumným polem	20
1.6 Politická kultura je kontroverzní	21
1.7 Politická kultura je populární	22
1.8 Konceptualizace politické kultury potřebují „úklid“	23
1.9 Jednotící hledisko: politická kultura jako vysvětlující koncept	24
1.10 Politická kultura v zahraniční a české politické vědě	25
Kapitola 2 POLITICKÁ KULTURA A OTÁZKA KULTURNÍ KAUZALITY ...	29
2.1 Kultura u Huntingtona a Fukuyamy	31
2.2 Základní vymezení politické kultury	32
2.3 Přístupy k politické kultuře: základní typologie	34
2.3.1 Objektivistický makropřístup	36
2.3.2 Objektivistický mikropřístup	37
2.3.3 Interpretativní přístup	38
2.3.4 Konfigurační přístup	41
2.4 Kultura v sociální realitě	43
2.4.1 Na co kultura působí: struktura, instituce, jednání	44
2.4.2 Mikro-makro problém a emergenční versus aditivní pojetí kultury ...	46
2.4.3 Kultura, struktura a zájmy	48
2.4.3.1 Kulturalistická verze působení struktury na kulturu: kulturní zpoždění	48

2.4.3.2 Antikulturalistická verze působení struktury na kulturu: strukturně podmíněné zájmy	49
2.4.3.3 Racionální zájmy: mimo kulturu a strukturu?	50

Kapitola 3 POLITICKÁ KULTURA A TYPY KULTURALISTICKÉHO VYSVĚTLENÍ	53
3.1 Dva druhy vysvětlení: minimalistická a plná	53
3.2 Komparativní rámec kulturalistického vysvětlení	55
3.2.1 Reziduální, nebo plnohodnotná proměnná?	56
3.2.2 Relativní váha kulturních a strukturních proměnných při vysvětlení	57
3.2.3 Komparace jako nástroj rozpoznání vlivu kulturních proměnných	58
3.3 Základní podmínky platnosti kulturalistických vysvětlení	59
3.3.1 Redeskriptivní a skutečně vysvětlující použití politické kultury: podmínka necykličnosti	60
3.3.2 Základní kritérium platnosti interpretativního vysvětlení: podmínka adekvátnosti	61
3.4 Modely platného kulturalistického vysvětlení	62
3.4.1 Komparativní vysvětlení	62
3.4.2 Interpretativní vysvětlení	65
3.4.3 Konfigurační vysvětlení	66
3.4.4 Upřesňující poznámky k modelům vysvětlení	67
3.4.4.1 Komparativní forma není univerzální	67
3.4.4.2 Forma vysvětlení není celé vysvětlení	68
3.5 Chyby v kulturalistických vysvětleních	69

Kapitola 4 THE CIVIC CULTURE A KVANTITATIVNÍ VÝZKUM POLITICKÉ KULTURY	73
4.1 Koncepce politické kultury v <i>The Civic Culture</i>	73
4.1.1 Gabriel A. Almond: Politická kultura v kontextu komparativní politologie	74
4.1.2 <i>The Civic Culture</i>	76
4.1.2.1 Obsahové vymezení politické kultury	77
4.1.2.2 Typologie politických kultur	80
4.1.2.3 Systémově smíšené politické kultury, občanská kultura a politické subkultury	82
4.1.2.4 Kongruence mezi kulturou a strukturou	84
4.1.2.5 Vybraná empirická zjištění <i>The Civic Culture</i>	88
4.1.2.6 Povaha kulturního vysvětlení v <i>The Civic Culture</i>	90
4.1.2.7 Kulturní zpoždění a vztah kultura – struktura v <i>The Civic Culture</i>	91

4.1.2.8	Hlavní kritiky studie <i>The Civic Culture</i>	93
4.1.3	Almond a Powell: Politická kultura ve vztahu k systému, procesu a politikám	97
4.2	Dva příklady současného využití objektivistického makropřístupu: Inglehart a Putnam	99
4.2.1	Ronald Inglehart: myšlenka kulturního zpoždění dovedená do důsledků	99
4.2.2	Robert Putnam: Kulturalistou proti své vůli?	102
4.3	Závěrem k objektivistickému makropřístupu: minimalistická verze kulturního vysvětlení	105

Kapitola 5 NOVÁ VYMEZENÍ POLITICKÉ KULTURY:

MEZI OBJEKTIVISMEM A INTERPRETATIVISMEM

5.1	Překonání redukcionismu <i>The Civic Culture</i> interpretativní problematikou: Verba a Pye	111
5.1.1	Sydney Verba: behavioralistické východisko versus interpretativistický zájem	111
5.1.2	Lucian Pye: „jako by“ metoda konstrukce politické kulture	115
5.2	Nové konceptualizace politické kulture v 70. a 80. letech	118
5.2.1	Lowell Dittmer: Politická kultura v sémiologické perspektivě	120
5.2.2	Stephen Chilton: Politická kultura v kognitivně-psychologické perspektivě	122
5.3	Politická kultura v politologickém zkoumání komunistických států	124
5.3.1	Politická kultura jako výsledek adaptace na strukturální tlaky	126
5.3.2	Interpretativismus ve zkoumání sovětské politické kulture	129
5.3.3	Kritika konceptu politické kulture v rámci zkoumání komunistických režimů	132
5.4	Karl Rohe: Syntetická interpretativní koncepce politické kulture	134
5.5	Pokusy o redefinici pojmu politické kulture: závěrečné zhodnocení	140

Kapitola 6 KONFIGURAČNÍ PŘÍSTUP: TEORIE GRID-GROUP

6.1	Politická kultura v teorii <i>grid-group</i>	144
6.1.1	Vývoj teorie <i>grid-group</i>	144
6.1.2	Základní předpoklady teorie <i>grid-group</i>	145
6.1.3	Schéma <i>grid-group</i> Mary Douglasové	146
6.1.4	Teorie <i>grid-group</i> jakožto konceptualizace politické kulture	149
6.1.5	Kulturní předpojatosti a politické preference	151
6.1.6	Jak kulturní předpojatosti ovlivňují vnímání skutečnosti: tři příklady ...	153
6.1.6.1	Příroda	153
6.1.6.2	Hranice politického	155
6.1.6.3	Spravedlnost	155

6.1.7	Změna podle teorie <i>grid-group</i> : kulturní překvapení	156
6.1.8	Spojenectví mezi kulturními typy	161
6.2	Kritické poznámky k teorii <i>grid-group</i>	163

Kapitola 7 KONCEPTY POLITICKÉ KULTURY: CELKOVÁ BILANCE ... 167

7.1	Konceptualizace politické kultury a povaha jejich vysvětlení	168
7.1.1	Vysvětlení v objektivistických přístupech: minimalismus vyžadující doplnění	168
7.1.2	Vysvětlení v interpretativním přístupu: přenos na makroúroveň a setrvačnost	170
7.1.3	Vysvětlení v konfiguračním přístupu: riziko redeskripce a schematismu	172
7.2	Překročení teoretického rámce <i>The Civic Culture</i>	174
7.2.1	Konflikt mezi objektivistickým založením a interpretativním rozvedením konceptu politické kultury	175
7.2.2	Ztráta původního teoretického zakotvení politické kultury a její důsledky	177
7.2.3	Nové teoretické výhledy: Swidlerová, Alexander	179
7.3	Obsahová stránka politické kultury: minimální a bohaté koncepce	181
7.3.1	Derivativní a autonomní pojetí kultury	181
7.3.2	Vnitřní komplexita kultury	182
7.3.3	Emergenční versus aditivní pojetí kultury	183
7.3.4	Hloubka analýzy kultury	184
7.3.5	„Rozprostřenost“ kultury po sociální struktuře	184
7.3.6	Slabý a silný program výzkumu politické kultury	186

Závěr POLITICKÁ KULTURA JAKO VÝZKUMNÁ PERSPEKTIVA 189

Seznam literatury 193

Summary 203